

ГЛОСАРІЙ

(СЛОВНИК ПОНЯТЬ)





Авторитет —

повага і загальне визнання впливу
особи, що ґрунтується на її знаннях,
чеснотах, досвіді, вмілих діях, здібностях



Авторитарність —

стиль керівництва та лідерства педагога, який характеризується жорстокою централізацією своїх управлінських функцій, гальмуванням ініціативи інших, диктатом та опікою як тактикою спілкування; вимогами, повчаннями, погрозами, тиском, нотаціями, заборонами, заохоченнями та покараннями як способами спілкування



Адаптація —

комплекс процесів і дій, спрямованих на пристосування до змінних умов існування



Активність —

прагнення дитини підтримувати життєво важливі зв'язки з навколишнім світом та перетворювати його



Алгоритм —

послідовність команд для розв'язання поставлених задач



Альтернатива —

необхідність вибору одного з двох або кількох можливих рішень, варіантів; можливості, кожна з яких виключає одна одну



Альтруїзм —

безкорислива турбота про інших,
здатність поступитися власними
інтересами заради інших



Амбівалентна поведінка —

поведінка особистості, яка характеризується суперечливим ставленням до певного об'єкта, з одночасною спрямованістю на цей об'єкт протилежних, несумісних між собою схильностей, прагнень, переживань



Амбіція —

надмірне захоплення власним «Я»,
себелюбство



Базовий —

основний, засадовий



Варіативність —

видозміна чогось, урізноманітнення,
відхід від основного типу



Вербальный —

словесный, усный



Взаємини —

духовні утворення, що складаються в процесі спілкування і відображають його позитивний або негативний характер



Виховання —

залучення дитини до вироблених людством цінностей; створення сприятливих умов для реалізації нею свого особистісного потенціалу; формування основ ціннісного ставлення дитини до навколишнього світу та самої себе; створення її власного фонду «хочу»



Впевненість у собі —

переживання людиною своїх
можливостей як адекватних поставленим
життєвим задачам



Гідність —

переживання людиною своєї цінності,
усвідомлення власних чеснот,
позитивних властивостей; повага до себе



Громадянин —

людина, що належить до постійного населення даної держави, користується всіма її правами, виконує обов'язки цієї держави



Дисципліна —

обов'язкове для всіх членів колективу
дотримання встановленого порядку,
правил



Досвід —

засноване на практиці чуттєве пізнання дійсності; єдність знань, умінь, навичок, переживань, розміркувань, реалізованих прагнень, звичок людини



Духовність —

індивідуальна вираженість у системі мотивів особистості двох фундаментальних потреб: ідеальної потреби пізнання й соціальної потреби жити «для інших»



Егоцентризм —

крайня форма індивідуалізму,
зорієнтованість винятково на себе,
невміння й небажання брати до уваги
ІНШИХ



Експертиза —

розгляд якогось питання експертами з метою вироблення висновку; висновок, даний фахівцями



Емоційний комфорт —

стан максимальної зручності,
задоволення, захищеності



Емпатія —

співпереживання, здатність розуміти інших, розпізнавати їх стан, адекватно на нього відгукуватися



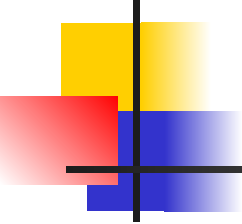
ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ —

весь спектр життєвої активності особистості, організація нею всіх сфер свого буття; самовизначення, здійснення життєвих виборів, реалізація цінностей



Здібності —

психічні властивості, які ґрунтуються на природних задатках і є передумовою успішного виконання людиною певних видів діяльності, засвоєння нею знань, умінь, навичок



Зона найближчого розвитку —

розбіжність у рівні складності завдань,
які дитина розв'язує самостійно та під
керівництвом дорослого



Індивід —

людина як біологічна істота, представник роду безвідносно до своїх її особистісних якостей, соціального статусу



Індивідуальність —

особистість у своїй неповторності,
своєрідності, унікальності



Інновація в освіті —

нововведення в педагогічній системі,
що поліпшує розвиток і результати
навчально-виховного процесу



Інноваційний процес —

комплекс взаємопов'язаних заходів
інвестиційного характеру,
впровадження інноваційних технологій



Коментар —

пояснення, тлумачення певного тексту



Компетентність —

сукупна характеристика людини щодо відповідності її життєдіяльності умовам і вимогам життя та природним можливостям; володіння досвідом, який дає змогу висловлювати зважене судження, займати певну позицію



Компетенція —

коло питань, в яких особа добре поінформована; коло повноважень, прав



Концепція —

система наукових поглядів на ті чи інші явища



Креативність —

творчі можливості людини, які виявляються в мисленні, почуттях, спілкуванні, діяльності, характеризують особистість у цілому



Критерій —

ознака, за якою здійснюється оцінка
КОГОСЬ-ЧОГОСЬ; мірило оцінки



Логіко-математичний розвиток —

якісні зміни в пізнавальній діяльності дитини, що відбуваються внаслідок розвитку математичних умінь і пов'язаних з ними логічних операцій



Логіко-математична компетентність —

уміння здійснювати: класифікацію геометричних фігур, предметів, множин; серіацію за величиною, масою, об'ємом, розташуванням у просторі й часі; обчислення та вимірювання кількості, довжини, висоти, ширини, об'єму, маси, часу



Мета —

передбачення свідомістю результату, на
здобуття якого спрямовано діяльність



Модель —

зразок певного виробу; зменшене відтворення або схема чогось



Мотивація —

система мотивів, яка спонукає особистість до активної діяльності заради досягнення значущої мети



Навчання —

організований педагогом процес формування у дитини пізнавальної активності, пробудження потреби у нових знаннях; відкриття нею значущості учіння для її особистісного становлення, творчого ставлення до дійсності; розумовий розвиток дитини — розвиток уміння виділяти проблему, аналізувати її, знаходити адекватні засоби її розв'язання; формування уміння переносити набуті знання у нові умови життя; закладання основ дитячого фонду «можу»



Нормативний —

такий, що встановлює норму, правило,
за якими здійснюється діяльність



Обдарованість —

високий рівень розвитку здібностей



Обов'язок —

моральне почуття, що ґрунтується на усвідомленні та прийнятті людиною соціальних норм, які перетворилися на мотив її діяльності



Освіта —

процес набуття людиною в процесі виховання та навчання базису особистісної культури, духовного обличчя



Освітній простір —

форма існування та поширення освітніх ідей і технологій



Особистість —

соціальна особа, яка вільно та відповідально визначає свою позицію серед інших, виступає активним суб'єктом власної життєдіяльності, творчо ставиться до оточення та самої себе



Перевага —

якість, властивість, що вигідно відрізняє
когось, щонебудь від когось, чогось



Плюралізм —

позиція, згідно з якою мають право на існування кілька або багато незалежних форм пізнання



Право —

свобода дій особистості відповідно до
потреб



Потенціал —

можливості, резерви, джерела, ще не використані особистістю, які за певних умов можуть бути використані нею для розв'язання певної життєвої задачі



Працелюбність —

риса особистості, що засвідчує готовність брати участь у суспільно корисній діяльності й досягати високих стандартів якості



Принцип —

основне, вихідне положення теорії, науки



Пріоритет —

першість, переважне право на щось



Предметний світ —

матеріальні речі, створені руками людини, які спонукають її до практичної діяльності



Провідна діяльність —

вид діяльності, в якому формуються якісні зміни особистості на певному віковому етапі



Прогностичний —

звернений у майбутнє



Продуктивність життя —

сукупність життєвих успіхів і досягнень людини за певний проміжок часу



Простір «Я» —

все, що особистість включає до складу свого «Я», що цінує, любить, приймає



Регламентований —

упорядкований, підпорядкований
правилам, що встановлюють певний
порядок



Рефлексія —

вид пізнання, в ході якого особистість стає сама об'єктом свого спостереження



Розвиток —

процес кількісних і якісних змін в становленні особистості, її ціннісного ставлення до навколишнього світу та самої себе



Самооцінка —

цінність, якою дитина наділяє себе в цілому та окремі свої властивості, здібності, досягнення



Самоконтроль —

процес свідомого, вольового управління своєю поведінкою та діяльністю відповідно до ціннісних орієнтацій



Самопізнання —

процес свідомого аналізу особистістю себе, своєї діяльності, свого внутрішнього життя



Самореалізація —

здатність особистості об'єктивувати багатство свого внутрішнього світу в певній формі активності, виді діяльності, сфері життя



Самосвідомість —

здатність сприймати себе зі сторони, розуміти своє значення для інших; усвідомлення й оцінка свого ставлення до світу, себе як особистості, своїх вчинків, дій, думок, почуттів, бажань, її інтересів



Самостійність —

здатність покладатися на власні сили, не звертатися без потреби по допомогу до інших, діяти незалежно й ініціативно



Самоцінність дитинства —

розуміння значущості, цінності, важливості періоду дитинства для становлення особистості; усвідомлення його скороминущого значення покладатися на власні сили, не звертатися без потреби по допомогу до інших, діяти незалежно й ініціативно



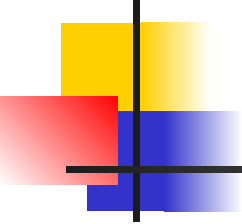
Світогляд —

система поглядів на природу,
суспільство, власне «Я»



Сензитивний —

чутливий; найсприятливіший етап для розвитку певних функцій, освоєння певних способів або видів діяльності



Середовище розвивальне —

єдність соціальних і предметних засобів
збагачення різноманітної діяльності
ДИТИНИ



Смисл життя —

цілісне уявлення особистості про своє
призначення, вищу мету,
фундаментальні засади власного буття,
життєво значущі цінності



Совість —

внутрішня етична інстанція, мотиваційно-смілова установка особистості; усвідомлення нею добра і зла, душевний відгук на них, свідома відповідальність за себе та інших; форма морально-емоційного самоконтролю



Соціальна ситуація розвитку —

особливе поєднання внутрішніх процесів і зовнішніх умов розвитку, типових для кожного вікового етапу



Соціалізація —

процес соціального розвитку людини,
формування соціальних якостей
особистості через засвоєння нею
групових цінностей і норм



Статеве виховання —

вплив на психічний і фізичний розвиток хлопчика і дівчинки з метою оптимізації їх діяльності, пов'язаної з відносинами представників різної статі, з формуванням статевої ролі та позиції



Суб'єкт —

людина як активна істота, що впливає на умови свого життя, виробляє до нього особисте ставлення, характеризується авторським началом, виступає розпорядником життєдіяльності, діячем, автором



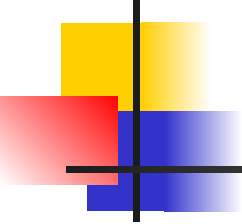
Суб'єктність —

усвідомлення дитиною свого фізичного, психічного та соціального «Я»; активне сприймання світу



Суб'єктивність —

позначення людського в людині, її
внутрішнього світу



Становлення особистості —

нескінченна наука народжень,
трансформацій, якісно-кількісних змін
особистості в ході її розвитку



Творчість —

притаманна лише людині діяльність, що породжує якісно нове, відмінне, неповторне, оригінальне, унікальне



Технологія педагогічна —

сукупність способів і засобів здійснення педагогічних заходів, реалізації форм педагогічної діяльності



Толерантність —

терпимість до чужої думки, віри,
поведінки



Функція —

обов'язок, коло діяльності, призначення, роль; явище, яке залежить від іншого і зазнає змін із зміною цього іншого



Характер —

сукупність усіх властивостей людини, що проявляються в її поведінці; натура особистості



Характеристика —

опис характерних, таких що відрізняють дитину від інших, якостей, властивостей, рис



Цінність —

поняття за допомогою якого визначають оцінку людиною об'єктивних чеснот і достоїнств навколишнього світу



Ціннісне ставлення —

активна спрямованість дитини на щось, яка базується на визначенні її високої об'єктивної значущості та суб'єктивного особистого смислу



Шкільна зрілість —

повнота розвитку у дитини 6-7 років базових особистісних якостей; фізичного, психічного та соціального здоров'я; готовності до систематичного навчального навантаження



Я-концепція —

динамічна система уявлень людини про саму себе, що передбачає усвідомлення нею своїх властивостей, самооцінку та виражається певними установками і чеканнями щодо себе



Я —

категорія для означення індивідуальності
особистості, прояву її свідомості